

SANT LOEIZ

PRIZONNER

TRAJÉDIS É TÈR LODEN, GROEIT É BREHONER GUÉNEO

MOLLET EN EIL GUEH

É GUÉNEO

MOLLEREH GALLES, É RU EN TI-A-GÉR

1902

(Propriété)

FB

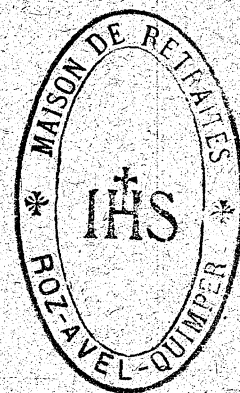
891.

682

SAN

SANT LOEIZ

PRIZONNER

10987

SANT LOEIZ

PRIZONNER

TRAJÉDIS É TÈR LODEN, GROEIT É BREHONER GUÉNED

MOLLET EN-EIL GUEH

FB
891.
682
SAN

É GUÉNED

MOLLEREH GALLES, É RU EN TI-A-GÉR

1902

(Propriété)

UR GIR

E HRA DE HOUIET A BETRA E KONZER.

Sant Loeiz, roué a Frans, en devoé grateit én ur hlinwed, monet t'en Doar Santel d'hober brezel eit tennein bé hun Salver Jésus-Krist a zan bili tud fal, e hrer « Mahométans » a nehé. En dud fal-men e lahé hemb truhé er Gristénion e ié é perhinded ar bé hun Salver hag e hoalgassé er fidélet a vro er Saw-héaul. Sant Loeiz, get deu uigent mil dén benag, e ias enta d'en Ejipt. Ean e zas de ben a gemer er gér a Zamiet, mes er hlinwed hag er gerteri e gouéhas ar' é armé. — Féhet ar dachen Mansourah (1250), sant Loeiz e gouéhas étre dehorn é anemizet get deu ag é vredér ha lod ag é soudardet. — Epad en amzér ma chomas ér prizon, er roué santel e ras d'er baïannet-sé er skuir a galz a vertuieu hag ou lakas elsé d'hober stad a nehon. Ni e huélou péger bras e oé é garanté doh Doué ha pégement é toujé gober memb en distéran péhed : guel e véhé bet get hon merwel kentoh eit displij de Zoué. Eit kavouét é liberté hag hani é dud, éan e ras én dro er gér a Zamiet hag e béas ardro seih million a argant. — Ni e huélou, de getan, sant Loeiz prizonner é tisplég dirag Sultan en Ejipt perag é ma deit t'hober brezel dehon.

E gouil sant Jojeb 1901.

J. M. LARBOULET,

HANW

ER RE MA KONZER A NEHE.

LOEIZ IX, roué a Frans.

JOINVILLE, ami er Roué.

ALMOHADAN, sultan en Ejipt

BONDOCDAR, émir (méstr arab).

OCTAI, émir.

BARONET KRISTEN.

EMIRS MUSULMANS.

(En histoér-men e zigouèh é palez er Sultan).

SANT LOEIZ

PRIZONNER

LODEN I.

DEVIZ I.

ALMOHADAN, OCTAI.

OCTAI.

Alkent er roué a Frans e zou hun prizonner.

ALMOHADAN.

M'em boé laret mat t'oh é tougezemb viktoér.

OCTAI.

Prizonner-é er roué, mès ne fariet ket :
N'é ket hun soudardet en dès bet en dalhet.

ALMOHADAN.

Perag enta nezé en dès bet éan pléget ?

OCTAI.

Er hlinwed¹ e zou kaus : na roué na soudardet
N'hellènt mui brezélat. D'er roué em ès laret :

¹ W e laker é leh *hûe*. Elsen é leh skriw *marhûe*, *hinihûe*
é skriwér *marw*, *hiniw*. (GUILLON, *Livr et labourer*).

« Pléget t'ein, mé er mestr. » Mès er roué kounaret
E reskond : « d'ur paian ur hristen ne bleg ket. »
— « Ha neoah red-é d'oh, e lar é soudardet,
Red-é plégein, allas ! p'en dé guir n'hellamb mui. »
— « Reit t'ein hou kir nezé, e reskondas Louis,
É vou lauskèt buhé get ol me soudardet
Ha get er roué a Frans. » Kement-sé m'ès touiet.

ALMOHADAN.

Émen é ma er roué ha petra e hra éon ?

OCTAI.

Azé ma é pedein, eurus èl ar é dron.

ALMOHADAN.

Me fal d'ein konz doh t'hon, kerhet béan d'er havouet.

OCTAI.

Mont e hran aben kër, ha ne zaléin ket.

(Octai e ia èr méz).

DEVIZ II.

ALMOHADAN, OCTAI, LOEIZ, JOINVILLE, BARONET.

ALMOHADAN.

Alkent, chetu mé méstr, méstr ar er roué a Frans.

(Octai e arriw get Loeiz).

LOEIZ.

Konzet èl un den fur. Eit méleïn hou puissans
E huès groeit m'en galwein de zonet dirag oh ?
Deüst ma on prizonner, m'hou pèd de gonz furoh.

ALMOHADAN.

N'on ket eit hou koapat ; neoah me zou souéhet
Ma oh é klah diskar rantelèh Mahomet.
Ne houièh ket enta en dès bet er profet
Grateit t'emb liès mat viktoèr ol ar er bed ?

LOEIZ.

Éan en dès grateit t'oh, mès fauz-é é gonzeu :
Lamet hun ès get n'oh unan ag hou kérieu.

ALMOHADAN.

Damiet e zou d'oh : mès laret, mar gellèt,
En dud e zou pléget édan dorn Mahomet.
Miret-é é lézen é Spagn hag èn Afrik,
Hag èl lôden vrassan er vro Asiatik.

LOEIZ.

Bro er Spagn e zou d'oh, ia, dré hou treisserèh,
Rag dré er vaillantis ne véhé bet biskoèh.
Eid er pobleu aral, plégein ou dès vennet ;
Ez erhoalh é féhein tud ha n'hum zihuen ket.

ALMOHADAN.

Get un dornadig tud, penaus e huès kredet
Hou péhé diskaret rantelèh Mahomet ?
Hui e chonjé marsé, é tont get hou armaj,
Hou péhé kavet tud hemb kalon na kouraj,
Tud prest de blégein d'oh, é huerhein ou housians ;
Fariet bras e huès, nag é oh roué a Frans.

Ne houieh ket enta é ma bro er profet
 Ur vro, tud kriw én hi, kriwan e zou er béd ?
 Ne huès ket ind guélet é kouéhel el kelion
 Édan tauleu hou ré ? Nezé é léh unon,
 E té ha deu ha tri de sekour ou breder.
 Bugalé Mahomet ne zouj ket en danjer.
 P'hou péhé dalhet chonj a histoér hou tud kôh,
 E véheh bet, me gred, hilleih avizettôh.
 Hanni bet a néhé n'en dès douget viktoér
 Ar hun tadeu kouh-ni ; gouièt ta hou histoér !

LOEIZ.

Lorberèh ha geuier ; biskoah hou tadeu-hui
 N'ou dès gellet plégein Godefroi na Louis,
 Na Philip, na Richard : hanni n'en dès pléget.

ALMOHADAN.

Na hui, marsé eué, prizonner ne oh ket ?

LOEIZ.

Laramb er huirionné : allas ! hun péhédeu
 En dès tennet ar n'omb karget a valeurieu ;
 Pouizein e hra ar n'omb kounar en Eutru Doué.

ALMOHADAN.

Ah ! Plijadur em és, rag er santélan roué
 E ansaw dirag on torfét er gristénion
 En hum gemer doh emb hemb justis na rézon.

LOEIZ.

Get justis ha rézon hun és groeit brezel d'oh.

ALMOHADAN.

Peb unan én é vro ! ne glaškamb ket muioh.
 En Europ e zou d'oh ; en Afrik, en Asi
 A huerso e zou d'emb, perag ou hlasket-hui ?

LOEIZ.

Ha pèh droéd-hou poé-hui ar er pobleu keih-sé ?
 Droéd en hanni kriwan.... mès haneh, un droéd-é ?

ALMOHADAN.

É lézen er profet é ma merchet mat t'emb
 Gounid ar er pobleu, a gement ma hellemb ;
 Ha ré eurus oh hoah ma n'omb ket oeit d'hou pro
 De zismantein er Frans ha kant léw tro ha tro.

LOEIZ.

Petra ! Hui e huès droéd de zismant rantelèh
 Me zadeu, er haéran a ol er gristenèh,
 Ha hui e garéhe nezé d'omb-ni refus
 En droéd de zélivrein bé hun Salvér Jésus
 Kousiet a belzo dré hou sakriléjeu !
 Men droéd, men dever-é dont get me arméieu,
 De zigor frank en hent eit ma hei mem breder
 Libr, hag é perhinded, tréma bé me Salver.
 Er groéz-mien e huélet staget ar me halon,
 Én é hanw é on deit : dihuen me relijion,
 Rein liberté dehi ha d'er gristénion
 Ne glaskan nitra kin. Ha n'em és mé rézon ?

ALMOHADAN.

Konzein e hret hemb eun ha memb get hardèhted :
Perag enta hou Toué n'en dès éan dihoallet,
Ma oë en droéd get n'oh, n'hou péhé.bet kollet ?

LOEIZ.

Doué e zou Just ha Mad ; d'omb ne oé déliet
Er gloér hag en inour de zougein er viktoér.
Mès, ni kristénion, mui hun és a sklerdér
Eid oh hui ; gout e hramb er pèh ne houiet ket :
Hun Doué-ni hum chervij ag é anemizet
Eit skoein ha kastiein é amiet karet.
Mès dont e hrei hou tro : diskaret e véet.

ALMOHADAN, *é konz doh Octaï.*

Nan, n'on ket eit kleuet é gonzeu... pebeh den !
Chetu éan prizonner, ha get ur gonz hembken
Me hréhé en diben,

(*E konz doh Loeiz.*)
ma ne gonzet guelloh.

LOEIZ.

Deust ma on prizonner, me zou ken libr èl d'oh.

ALMOHADAN.

Mar karan, berhuikin ne huéléet hou pro.

LOEIZ.

Ur rantelèh kaéroh èl lèh aral em bo :
Un tron kaér, ligernus, e vou me lod én Nean ;
Hui hel dispen me horv, de Zoué vou me inean,

ALMOHADAN, *e konz doh Octaï.*

Biskoah n'em és guélet kalonékoh roué.

(*E konz doh Loeiz.*)

Mès, pégement e ret eit kavouet liberté ?

LOEIZ.

Laret hui-memb er brjs, pégement e fal d'oh ?

ALMOHADAN.

Hou naw manèr brawan. N'houlennan ket muioh.

LOEIZ.

Goulennet treu aral, rag kastelleu é Frans
N'hou pou ket berhuikin, m'er lar d'oh hemb doujans.

ALMOHADAN.

Nezé, réit t'emb éndro er gér a Zamiet,
Hag ur som én argant péein hoah e vou ret.

LOEIZ.

Pégement a argant e houlennet ohpen ?

ALMOHADAN.

Seih million a argant, ne houlennan ket ken.

LOEIZ.

Seih million eit me zud, eit pris ou liberté...
Er gér a Zamiet eit liberté er roué.....
Ervad, un dra groeit-é. Mé hou péei koutant :
Ur roué a Frans e tal muioh aveid argant.
Mès revou splan en treu. Ha promettein-e-hret
É talhéet t'er gonz e huès azé laret ?

ALMOHADAN.

Ia, gratat e hran d'oh, é hanw-memb Mahomet,
Ne zislarein buken ¹ er péh em es touiet.

LOEIZ.

Hui e hrata enta é vééh dispriset,
Méhékeit get én ol, d'hou kir ma ne zalhet ?
É vééh méhékeit èl ur Mahométan
E daul édan é dreid, e hoapa en turban ?

ALMOHADAN.

Ia, er gratat e hran.

LOEIZ.

Hui e hrata ohpen
É vééh méhékeit, goapeit ável un dèn,
Difidél d'hou prófet hag e dor é lézen
E monet de zébrein abarh ti ur hristen ?

ALMOHADAN.

Ia, er gratat e hran, mès ar er gondition
É touiéèt eué, ma ne béet ranson,
Ma ne zalhet d'hou konz ha mar hum zislaret...
E touiéèt renons d'er groéz e adoret.

LOEIZ.

O me Salver Jésus, péh konzeu e gleuan !
Goulenn get n'ein renons d'er groéz e adoran !
Biskoah ne garéhen eid cl madeu er béd
Gober er sermant-sé, rag m'é ma dihuennet.

¹ Berhuikin.

ALMOHADAN.

Penaus ! Mé, er hetan, grateit t'oh em ès bet,
Ha hui bermen d'hou tro gratat t'ein ne vennet !
Hastet béan laret : ia, pé doujet me holér...

LOEIZ.

Kastiet mar kâret, me zou hou prisonner,
Mès n'em lakéèt ket de hober ur péhed.

ALMOHADAN.

Groeit èl ma karéèt. Mès ma ne sentet ket,
Me drohou d'oh hou koug — Ha hui ol, Baronet,
Lakeit ta de blégein hou roué ken aheurtet ;
Reit tehon aviz mad. Ma ne hrata aben,
Get hon hui e varwou, trohet e vou hou pen.

(*Almohadan e ia er mez get Octav, Loeiz get Joinville.*)

LODEN II.

DEVIZ I.

LOEIZ, JOINVILLE.

JOINVILLE.

N'en dé-guir ma hou chonj derhel mat t'hou konzeu ?

LOEIZ.

Biskoah ne garéhen torrein me fromesseu.

JOINVILLE.

Vennein e hret enta, eit pris hun délivrans,
Eit ma iéhemb én dro d'er ranteléh a Frans ;
Vennein e hret enta rein ol er som argant,
E huès erhat grateit, mès neoah hemb sermant,
E rein hou kir nezé n'en dès két a béhed,
Rag d'er groéz na de Zoué, splan-é, troein kein ne hret.

LOEIZ.

Kentoh mil guéh merwel aveit nahein er fé.

JOINVILLE.

Mès hoah ur huéh, o roué, ne dorret lézen Doué ;
Ne hues ket de zoujein : touiet, hag hemb dâlé,
A galon hou pedan, eit sauvein hun buhé.

— 17 —

LOEIZ.

Guel-é eid omb merwel eit gobér ur péhed ;
É verwel aveit Doué ni e vou digollet.

JOINVILLE.

Petra vou ag hun bro, mar mank hé roué dehi ?

LOEIZ.

Hun Doué hé dihuennou : Doué ne zilés hanni.

JOINVILLE.

Oh ! mé hou ped, chonjet barh er brezél éhus,
E sawou hemb dâlé en hun bro maleurus ;
Ma ne vèh ket éno, ia, dismantet e vo ;
Guélet en Angléset, éneberion¹ hun bro,
É tont de zistrujein héritaj hun tadeu.

LOEIZ.

Petra-é en dra-zé, petra en ol drougeu
Étal gober hemb kin en distéran péhed ?

JOINVILLE.

Chonjet, roué. en hou mam, hé ancoéhat e hret ?

LOEIZ.

Tawet, Joinvill, tawet, droug e hret t'em halon ;
Dobér em és a nerh, pedet kentén eid on,
Eit m'em bou er galon hag en nerh de zihuen,
Hemb tam kousiadur, inour er roué kristen.

¹ Anemizet.

JOINVILLE.

Buken ne garéhen gober d'oh poén erbet;
Més, é kousians, me gréd ne hués ket tam en droéd
De rein kement a hloez de Vlanck¹, hou mam karet.
En ankin hé lahous, d'er marw mar béh laket.

LOEIZ.

Trahoalh, Joinvill, trahoalh; perag degas chonj t'ein...

JOINVILLE.

Er huirionné marsé hou lakei de blégein.
Chonjet en hou preder: él d'oh é veint lahet.
Peh ankin eit hou mam e vou hemb mab erbet!
Laret ur gir hemb kin ha chetu ind sauvet.

LOEIZ.

Er gir-sé, n'er larein, rag m'é ma ur péhed.

JOINVILLE.

Nezé merwel vou hret. Imber er vouréwion
E zei de zibennein armé er gristénion,
Er ré kalonékan a ol hou rantelèah.
Perag n'en dint kouéhet ar dachen Mansourah!

LOEIZ.

Men Doué! hou péet truhé doh emb kristénien
E zou deit d'er vro-men eit dihuen hou lézen!

JOINVILLE.

A pe helléhemb hoah bout sur a vout martir!

¹ Blanch a Gastill, mam sant Loeiz.

LOEIZ.

Kavouet en inour-sé zou mem brassan désir;
É verwel aveit Doué é véemb digollet.

JOINVILLE.

Allas! aveid ou Doué en ol ne varwou ket!

LOEIZ.

Penaus! Doujein e hret é vankou nerh dehé?

JOINVILLE.

Ia, en doujein e hran, pe chonjan get tristé
Ér gloézieu éhus e horto hun breder:
Get en eun a verwel kalz ne ra ou dever;
Eit sauvein ou buhé kalz e nahou ou Doué.

LOEIZ.

Ne gredan ket. Joinvill, derhel e hreint t'ou fé.

JOINVILLE.

Me garéhé erhoalh; revou guir hou konzeu;
Més, allas! ul lod vad deh ou fé e hrei geu.
Kriw erhoalh eit ridek d'er marw ar en dachen,
En doujans a verwel ou sklassa pen d'er ben:
Hemb nerh hag hemb kalon é mant barh èr prison,
Prest de droein kein de Zoué é lèh merwel eit Hon.

LOEIZ.

Geu-é, Joinvill, geu-é é ma me soudardet
Fal erhoalh eit gobér ken hirissus torfet!

JOINVILLE.

N'en dé ket geu erbet : déjà ohpen unan
En dès troeit kein de Zoué eit dont de vout pafan.

LOEIZ.

O men Doué, reit nerh t'ein : mantret-é me halon !

JOINVILLE.

Nag er rouannés e zou dalhet barh er prizon,
Er gér a Zamiett, petra vou a nehi ?
Mès petra e huélan ? Intron Guerhiés Vari !
E ta Almohadan de laret t'oh plégein.

DEVIZ II.

LOEIZ, JOINVILLE, ALMOHADAN, BONDOCDAR
EMIRS, BARONET KRISTEN RANJENNET.

ALMOHADAN.

Amzér em és reit t'oh de douiet, de sentein.

LOEIZ.

Laret mat em és t'oh ne douiein berhuiken :
Ur sermant èl haneh e gousi ur hristen.

ALMOHADAN.

Nezé, choéjet e huès, er marw-é e fal d'oh ?

LOEIZ.

Er marw em és choéjet. Mil guéh merwel kentoh
Eit kousi me inour dré ur gonz blaoéhus
E dennehé ar n'omb kalz a zrougeu éhus.

(Joinville e stoué ar é zeuhlin ; er Varonet e hra èl d'hou.)

JOINVILLE.

Doh emb ar hun deuhlin, o roué, hou péet truhé !

LOEIZ.

Sawet. Ne hortet ket, eit sauvein hou puhé,
E torrein lézen Doué : fidel e vein de Hon.

ALMOHADAN.

Nezé, keméret ol en hent ag èr prizon
De hortoz ma véheh, imber, ~~dei n'adw~~ lahet.

LOEIZ.

Mar e huès er galon, kastiet, dibennet.
E omb tré hou tehorn, n'hellamb ket hum zihuen.

(Loeiz, Joinville, er Varonet e zou kasset èndro d'er prizon.)

DEVIZ III.

ALMOHADAN, BONDOCDAR, ÉMIRS.

ALMOHADAN.

Hui e huél, Bondocdar, ur vanden kristénien ;
E mant eit bout lahet ; beeh prest t'ou dibennein
Hag ar er gonz ketan e gleuéet get n'ein.

BONDOCDAR.

Un hanter-ré a hoaid e huës déjà chuillet.

ALMOHADAN, *get un èr iein sklas.*

N'em'ès ket kleuet mat er péh e huës laret ?

BONDOCDAR.

M'er lar d'oh hoah én dro : er goaid en des ridet,
E helléhé torrein d'ul lon gouiwi é séhed.

ALMOHADAN, *get ur min hoarh.*

Goaid Bondocdar hembkin e helléhé torrein
Séhed Almohadan : *(Get disprisans.)*
N'en doh ket rekis t'ein.

BONDOCDAR.

Me gleu mat hou konzeu : er viktoér hont douget
E hra droùg d'hou orgueil, hou para a gousket.

ALMOHADAN.

Deit-oh de vout hardéh a houdé hou viktoér,
Mès me blégou hou pen, kent ma vou pel amzer.
(Almohadan e ia er mez get é offiserion.)

DEVIZ IV.

BONDOCDAR, OCTAI.

OCTAI

Almohadan e gonz a drohein hou koug t'oh !
Perag eué doh t'hon ne gonzeh-hui brawoh ?
N'hanaweh ket enta fal imur er Sultan ?

BONDOCDAR.

Un den hemb kalon-é, el m'el lar peb unan.

OCTAI.

Péger braw é konzé, na kaeret oé en treu
E hraté gueharal : madeu, plijadurieu,
Nitra d'é amiet ne hrezé diover.

BONDOCDAR.

Get en dud dinatur ne vé nameit geuier ;
N'hum lakan ket é poen a hobr er servitour,
Me ven neoah ma vou groeit stad ag é inour.

OCTAI.

Bondocdar, a pe iemb t'er brézel, kreis en tan,
Ha guélet e huës hui guéhavé er Sultan ?

BONDOCDAR.

Ré-zigalonek-é eit monet t'en danjer :
Klaskein é blijadur chetu ol é vecher.

OCTAÏ.

A pe oemb é tihuen é rantelèh, é vro,
É oé éan é vâlé ar é zoar, tro ha tro.

BONDOCDAR.

Penaus ? É vro éan ? Nan, rag un divroad-é,
Unan deit de lardein ar hun houst d'er vro-mé.

OCTAÏ.

Bermen oh ar é hent, n'en doh mui nésesser,
Hag é hunan é ven en dout freh er viktoér.

BONDOCDAR.

Mès, mar don ar é hent, kerhet get hon d'houlén
Pegours e fal dehon e vou trohet me fen.

OCTAÏ.

Mar karet, Bondocdar, un al e vou trohet.

BONDOCDAR.

N'hellamb nitra doh t'hon : er Sultan zou sakret.

OCTAÏ.

Nezé vennein e hret merwel avel un oèn,
Hemb laret gir erbet ? Guel-é d'oh hum zihuen.
Chonjet mat, Bondocdar, rekis oh eit hou pro ;
Mar karet hum zihuen, er Sultan e varwon.

(Octaï e ia. kuit.)

DEVIZ V.

BONDOCDAR, JOINVILLE.

BONDOCDAR.

Ne hellan daléein, rag bèr-é en amzer.
Mès groeit é me chonj t'ein ; me hanaw men devér.

*(Ean e dosta d'er zal é ma er brizonnerion en hi
hag é konz doh Joinville.)*

Devad hou roué, Joinvill, mar plij get n'oh monet,
Laret t'hon : Bondocdar e houlén er guélet.

(É monet hag é tonet, é hober chonjeu.)

Guir-é é ma kristen, mès mar da de vout roué,
Roué é léh er Sultan, suroh vou mem buhé.

DEVIZ VI.

LOEIZ, JOINVILLE, BONDOCDAR.

BONDOCDAR.

Eutru, kleuet e huès er Sultan é laret
E raug arhoah, siouaz ! hou koug e vou trohet.
Mès me virou doh t'hon, me sauvou hou puhé.

LOEIZ.

Lakeit em ès m'inean étre dehorn men Doué.
N'arriwou meit er péh e vou é volanté.

BONDOCDAR.

Choéjet oh bet get Doué aveid er garg a roué ;
Biwet enta eit vad hou pugalé karet.

LOEIZ.

Ia, me zou roué a Frans, rag Doué en dés vennet,
Prizonner-on hiriw, rag é volanté-é,
E volanté santel, e adoran get joé.

BONDOCDAR.

Hou pen e hel, o roué, dougein diw gouronnen.

LOEIZ.

Er hrés-sé get men Doué a huerso me houlenn ;
Ha me zou in gorto é rei d'ein, lein en Nean,
Ur gouronnen kaéroh eid honnen e zougan.

BONDOCDAR.

Mès me gréd ne huès ket kleuet mat me honzeu ;
Red-é gober hou choéj : unan a n'omb hun deü
E vou roué en Ejipt é leh Almohadan,
Pé hun pen é gouéhou, el ma ven er Sultan.

JOINVILLE.

N'on ket eit hou kleuet, émir, konzet splannoh.

BONDOCDAR.

Chetu gir er Sultan, me ia d'er laret t'oh :
Karget-on de drohein é houg d'er roué a Frans.

LOEIZ.

Mar doh karget get hon, skoeit enta hemb doujans.

BONDOCDAR.

Ne skoan buken hanní nameid ar en dachen.

JOINVILLE.

Hou konzeu e ziskoa e huès kalon un den.

BONDOCDAR.

Mès me fen e gouéhou, skoein mar ne vennan ket.

LOEIZ.

Nezé, skoeit aben kër, ia, hoah ur huèh sentet.

BONDOCDAR.

Ne skoein buken : biwet. Ha hui e ven bout roué,
Roué é leh er Sultan, eit sauvein hun buhé ?

LOEIZ.

N'em ès ket droéd, émir, de gemer kouronnen
Er roué Almohadan ; rag Doué hag é lézen
E zihuen a gemer er madeu n'int ket d'ein.

BONDOCDAR.

Droéd e huès d'hé hemer : mal erhoalh é skarhein
Aziar zoar er vro er bourrèw hemb kalon
E zou doh hun goaskein, pe labouramb eit hon.

LODEN III.

DEVIZ I.

ALMOHADAN, OCTAI.

ALMOHADAN.

Elsé ta, Octai, ne huélein mui buken
Er foënvour-sen a roué : hui e drohou é ben !

OCTAI.

Me ziskarou é ben, buken n'er guéléet.

ALMOHADAN.

Buken men diskoharn ne veint ket mui rouget
Get boéh rok Bondocdar ? Hui en diskarou hoah ?

OCTAI.

Boéh Bondocdar, Eutru, n'hé hleuéet.... biskoah.

ALMOHADAN.

Hui hembkin, Octai, e chom a du get n'ein.

OCTAI.

A du... betag merwel, merwel doh hou karein.

ALMOHADAN.

Labourat aveid on, ne vou ket kol-amzér.

OCTAI.

Ha perag gober stad a chervijeu dister ?

ALMOHADAN.

Pe vou groeit hou labour nitra ne vankou d'oh.

OCTAI.

Me hanaw hou kalon, (*doh t'hou é unan.*)
Bondocdar hoah muioh.
Er gorden, hag er groug e zou doh m'en gortoz.

ALMOHADAN.

Elsé, groeit e vou d'oh hou labour ben en noz ?
(*Almohadan é monet kuit.*)

A Loeiz, a Vondocdar ne vou ket mui konzet ?

OCTAI.

Groeit e vou el labour, kent ma véhet kousket.
(*Octai e ia kuit eué.*)

DEVIZ II.

LOEIZ, JOINVILLE.

LOEIZ.

Pe véhen bet, Joinvill, un den digousians,
Guélet hou péhé bet Loeiz, er roué a Frans,
E-tont get plijadur de vout roué er Saw-héaul,
Eit tenein er vro-men a zan bili en diaul

JOINVILLE.

Ha hui e gréd é ma bugalé Mahomet
Eit digemer eit roué énebour er profet ?
Ur roué ou lakéhé de chanjein a lézen,
De blégein ou deuhlin dirag kroéz er hristen ?

LOEIZ.

Den dré gri, a dra sur, mès get er huirioné,
Imber m'ou lakéhé de heli lézen Doué,
E rein de hanawein é gonzeu, é lézen;
P'ou devéhé tanhoueit douter é hourhamen,
Libr, a volanté vad, ol En adoréhent,
El En adoramb-ni; eureussoh e véhent.

JOINVILLE.

Guir-é, plijadur zou é chervijein hun Doué;
Mès gout e hret eué en dès d'é vugalé
Ledannet Mahomet hent er plijadurieu;
Diéz bras é nezé gounid ou ineanneu.

LOEIZ.

Neoh, red-é ma vou er groéz e hounidei:
Karget-on d'hi sewel, Mahomet e gouéhei.

JOINVILLE.

Hou karg, me gav get n'ein, n'hé homprenet ket mat.
Hui e gemér hani er Pab santel hun Tad.

LOEIZ.

É garg, n'hé heméran : er Pab e zou er pen,
Er roué e zou é vrèh, ha d'er roué é dihuen
Inour ha rantelèh Jésus-Krist tro ha tro.

JOINVILLE.

Trahoalh hou pou d'hober d'ou dihuen en hou pro.

LOEIZ.

Er roué a Frans e zou get Doué ean-memb karget
De stréwein é lézen er pouar horn ag er béd.

JOINVILLE.

Ia, Charlemagn, guir-é, en dès krédet élsé.

LOEIZ.

Er pèh en dès krédet, m'er hréd èl d'hon eué;
Ha plijéet get Doué ma varwein eit me fé !

JOINVILLE.

Erhoalh e huès poéniet eit stréwein lézen Doué.

LOEIZ.

Soudard de Jésus-Krist, de Hon é mem buhé;
Merwel doh en dihuen, douset ul lehuiné !

JOINVILLE.

Hui e glah bout martyr ? Hag é véèt marsé,
P'en dé guir é ma hoah er Sultan é buhé.

DEVIZ III.

LOEIZ, JOINVILLE, OCTAI.

OCTAI.

Marw-é Almohadan. En taul e zou groeit t'ein ;
Penaus é vennet-hui bermen m'en digollein
Eit em bout reit er marw d'énebour hou puhé ?

LOEIZ.

O Doué ol gelloudek ! petra e gleuan-mé ?

OCTAI.

Lahet-é er Sultan : en dorn em ès reit t'oh,
Hanwet-mé chevalier, n'houlennan ket muioh.

LOEIZ.

Un torfet e huès groeit. Mé ne zigollan ket
Er ré e ra dorn d'ein dré évreu dihuennet.

OCTAI.

Hanwet-mé chevalier, groeit e mès men devér.

LOEIZ.

Nezé, adoret Doué, dislaret hou keuiet.

OCTAI e den e goutel vras.

Hanwet-mé chevalier, ha hoah hanwet-mé béan,
Pé me houtel, ruet get goaid tuem er Sultan,
Hou trezou.

JOINVILLE, *e monet étre Octai ha Loeiz.*

Ar hou kouar. Skoeit Joinvill, mar karet.
Mès doh buhé me méstr buken n'hum geméret.

OCTAI, *e assé pellat Joinville get e zorn klei.*

Hanwet-mé chevalier, pé doh-tu hui varwo.

LOEIZ.

A galon é varwein eit Doué, pël doh mem bro !

OCTAI, *e tistroein hag e pellat.*

Ia, nerh er roué kristen e hra d'ein bout souéhet ;
Me garèhé er skoein, ha men dorn ne hel ket.

(Octai e ia er mész.)

DEVIZ IV.

LOEIZ, JOINVILLE.

LOEIZ.

En hanw a chevalier, en hanw inouraplan,
Naren, buken n'er rein d'ur multrer, d'ur paian.

JOINVILLE.

Ma ne helléh ket rein dehon un hanw ken kaër,
Hui e hellé alként distannein é golér
E konz a dreu aral ; ne huès ket bet furnéz :
Klask gober er guellan e hra fari liés.

LOEIZ.

Bèr-é furnéz mab-den, spisoh-é furnéz Doué.
Dalhamb erhat doh t'Hon, memb é kol hun buhé.

JOINVILLE.

Piw e huélan é tont ? Arriw-é Octaï.
(Loeiz e ia kuit get Joinville; ind en hum den én ur zal a kosté).

DEVIZ V.

OCTAÏ, BONDOCDAR.

OCTAÏ.

Laret t'ein, Bondocdar, petra hrèt a Louis ?

BONDOCDAR.

Mar bé reit me chonj t'ein, Louis e vou Sultan.

OCTAÏ.

Ur hristen de vout méstr er vro Mahométan ?
Men é ma hõu spered ? Kollet e huès hou pen ?

BONDOCDAR.

Mès ne hrei droug erbet t'hun hizieu, d'hun lézen.

OCTAÏ.

Deit-é eid ou diskar, doh t'hé hum geméro.

BONDOCDAR.

Ne houlen meit un dra, liberté dré er vro,
Liberté ma hellou ol er gristénien
Chervijein libr ou Doué, nitra kin ne houlen.

OCTAÏ.

Mahomet, hun Méstr-ni, e lar d'emb ou lahein.

BONDOCDAR.

Ha Bondocdar d'er Mestr vou ret tehon sentein ?

OCTAÏ.

Hou tevér-é sentein.

BONDOCDAR.

Octaï, ne hrein ket,

OCTAÏ.

Pen Loeiz e gouéhou, m'er lar hemb geu erbet.

BONDOCDAR.

Ne gouéhou ket hembkin ur vléwen ag é ben.

OCTAÏ.

N'en dès vennet rein d'ein er péh e houlennen :
En hanw a chevalier ; mé er lahou hemb geu.

BONDOCDAR.

Nezé piw vou Sultan ?

OCTAÏ.

Unan a n'omb hun deu

BONDOCDAR.

Guel-é lakat Loeiz ar drôn Almohadan :
Peah er béd e houlen é tei de vout Sultan.

OCTAÏ.

Ha vad bro en Ejipt e houlen er hontrel :
Er roué kristen d'é dud e vou berpet fidel ;
Kir é hrei d'omb péein ha marw é vreur karek
Ha marw é soudardet ar en dachen kouéhet
É emgann Mansourah. Douget hun és viktoér,
Revéhemb digollet. Er roué zou prizonner ;
Lahamb, hag hemb truhé, énebour Mahomet.

BONDOCDAR.

Penaus ! Lahein un dèn hag en dès hum rantet !
Mès ur méh e véhé. Chonjet hoah, Octaï,
En dès Almohadan grateit mat te Louis
Ne vezé ket groeit geu doh er brizonnerion.
Loeiz e vou Sultan ; d'er lakat ar en tron,
Ha mistr ha soudardet vou tolpet hemb dalé.

(Bondocdar e ia er méz eit tolpein er soudardet.)

OCTAÏ, é konz doh t'hon é hunan.

Larrédeu er Sultan... ne hran forh a nehé.

(Ean e dosta d'er zal é ma Loeiz en hi, hag e lar) :

Dégasset devad on er prizonner kristen.

(É monet hag é tonet, é konz doh t'hon é hunan.)

Me fal d'ein ma plégou hag hemb teurel termen.

Ia, er roué kristen a zinahou é fé

Pé é ben e gouéhou aziar é ziskoé.

DEVIZ VI.

OCTAÏ, LOEIZ.

OCTAÏ.

Ur gonz hembkin, Loeiz, em és de laret t'oh :
Hanwet-mé chevalier, pé n'en déhet pelloh.

LOEIZ.

Ia, ma ret t'ein hou kir : mar vennet bout kristen.

OCTAÏ.

Ne rein d'oh gir erbet. — Reit t'ein bean men goulén.

LOEIZ.

Mar vennet bout kristen... troein kein d'hou relijion,
Adorein hun Doué-ni, raktal, a huis galon.

OCTAÏ.

Ne hrein ket. — Difréet kemér en turban-men.

LOEIZ.

Tawet t'ein !

OCTAÏ.

Nahet splan hou fé hag hou lézen.

LOEIZ.

Guel-é get n'ein merwel.

OCTAÏ.

Sentet, pé m'hou trezou.

LOEIZ.

Skoeit ar n'an, Octaï, get joé mé e varwou.

OCTAÏ.

Aben kêr dirag on stouiet ar hou teuhlin.

LOEIZ.

Ne zeulhin ur hristen meit dirag Doué hembkin.

OCTAÏ.

Pléget hou teulegad, distroet founnus hou pen ;

(É tistroein ean-memb é ben.)

Souéhet-on é huélet kalon er roué kristen !

N'em ès ket nerh erbet, n'hellan skoein ar nehon.

LOEIZ.

O me Salver, men Doué ! pèh ur joé aveid on
Ma hellan skuill hiniw men goaid eid hou tihuen !

(Ean e bleg é ben eit reseu en taul...)

OCTAÏ.

Achiw-é hou puhé... marwet, ki a gristen...

(Octaï é tist, oein hag é pell t un tamig.)

Mes n'em ès nerh erbet, perag ta é krénan ?

Plantet-m'ès me houtel é kalon er Sultan,

Ha get hi n'helléhen trezein korv ur hristen ?

(Ean e ia eit skoein hag e saw é vreh.)

DEVIZ VII.

BONDOCDAR, LOEIZ, ÉMIRS, BARONET.

BONDOCDAR, *e arriw hag e grog é brèh Octaï.*

Ar hou kouar, Octaï, pé me feutou hou pen.

(Octaï é pellat ha doh hum dén ardran.)

Men é ma hou kalon ; Ar un dén dizarmet

Hui e ziskargéhe hou imur kounaret !

Ha ne huès ket hui eun, miliget, ne gouého

Malédiktion en Nean ar n'oh hag ar er vro !

Hum dennet kuit, treitour, ha kerhet béan pelloh ;

(Octaï é ia kuit spontet.)

Ragsé men deulagat n'hel ket sellet doh oh.

DEVIZ VIII.

BONDOCDAR, LOEIZ, OCTAÏ, ÉMIRS, BARONET.

BONDOCDAR.

Doué n'en dès ket vennet, rag ne oé déliet,
Hun béhé bet eit roué er guellan zou er béd.

Ur joé e véhé bet, eid omb, guélet hou pen

E tougein ar un dro diw gér a gouronnen.

Doué n'en dès ket vennet ; més pouvoér er Sultan

E zou get Bondocdar é lèh Almohadan.

Ha Bondocdar e ven é vou reit liberté

D'er roué é prizonner, d'é soudardet eué,

El ma oé bet grateit : hui e hel mont d'hou pro ;
Mès er gér a Zamiet e vou reit t'emb en dro ,
Ha hui e béou d'emb er som a seih million.

LOEIZ.

Péet vou, Bondocdar. Bermen, a greis kalon,
E hanw mem bugalé me lar d'oh trugéré.

BONDOCJAR, é konz doh er brizonnerion kristen.

Soudarded, Baronet, kerhet é liberté.
(*Ean e ia er mész get é offiserion.*)

DEVIZ IX.

LOEIZ, BARONET.

LOEIZ, e sewel é zeulegat tréma en Néan.

D'ein ne oé déliet en inour, o men Doué,
De skuil men goaid eid Oh, aveit ansaw me fé !
Inour hemb par : eid Oh skuil men goaid ha merwel !
Neoah souffret em és eit gloér hou hanw santel.
Revéet trugérékeit ha mil guéh béniget !

(*É konz doh é vrede, doh er Varonet.*)

Ha hui, breder kare, soudardet, Baronet,
Etré divréh hou roué, deit, hum daulet get joé.
Doué e glaské hembkin hanaw hun haranté.
Gratamb ol a galon bout, épad hun buhé,
Gredüs d'hober brezel d'éneberion hun fé.
Plijéet get Doué ma vou er Frans herpet fidél
De zihuen en Iliz, Doué hag er groéz santel.

